

**OTSINGU- JA
PÄÄSTETÖÖDE
KOOSTÖÖPLAAN
(III-VI)**



Politsei- ja Piirivalveamet

Otsingu- ja päästetööde koostööplaani (*edaspidi koostööplaani*) koostamine on nõutud SOLAS konventsiooni peatükis V reegel 7.3 “Reisilaevadel, millele kohaldatakse I peatükki, peab olema kava hädaolukorras koostööks asjakohaste otsingu- ja päästeteenistustega. Kava töötatakse välja laeva, reeglis IX/1 määratletud ühingu ning otsingu- ja päästeteenistuste vahelises koostöös. Kava peab hõlmama sätteid selle tõhususe katsetamiseks tehtavate perioodiliste õppuste kohta. Kava töötatakse välja IMO suuniste alusel.”

Koostööplaani tuleks koostada vastavalt IMO poolt heaks kiidetud suunistele (MSC/Circ.1079/Rev.1 koos lisadega).

Otsingu- ja päästetööde koostöö kavandamise eesmärk on parandada laeva, laevaomaniku ning otsingu- ja päästeteenistuste vastastikust mõistmist, nii et hädaolukorras saavad kõik kolm osapoolt teha tõhusat koostööd. Koostööplaanis sisalduv teave peab olema hõlpsasti kättesaadav ja uuendatud.

Koostööplaani kirjeldus

Koostööplaani koosneb kuuest osast: teave laevaomaniku kohta (I), teave laeva kohta (II), teave otsingu- ja päästeteenistuste kohta (III), lennu- ja merepäästetressursid (IV), avalikkuse teavitamine (V) ja regulaarsed õppused (VI).

Parandused ja muutmine

Väiksemaid parandusi, näiteks muudatused telefoninumbrites, inimestes, nimedes jms võib saata otse Politsei- ja Piirivalveametile (edaspidi PPA) lennu- ja merepääste koordinatsioonikeskusele. Ulatuslikumad muudatused laeva või laevaomaniku andmetes tuleb sisse viia uuendades koostööplaani osaliselt või seda tervikuna.

III Teave otsingu- ja päästeteenistuste kohta

(III) 1. Lennu- ja merepäästepiirkond (*search and rescue region SRR*)

Eesti lennu- ja merepäästepiirkond (*edaspidi Eesti päästepiirkond*) on tähistatud halli joonega (Tallinn FIR).



(III) 2. Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (*search and rescue mission coordinator SMC*)

Joint Rescue Coordination Centre ülesandeid täidab PPA lennu-ja merepääste koordinaatsioonikeskus (edaspidi JRCC Tallinn). JRCC Tallinn on pidevalt mehitatud asjakohase väljaõppe saanud ametnikega, üks nendest on otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaator (*edaspidi SMC*), asjakohase väljaõppega JRCC Tallinna ametnik, kes on määratud juhtima konkreetse juhtumi otsingu- ja päästetöid Eesti päästepiirkonnas. SMC määrab ohuolukorra seisundi ja vastutab vastavalt sündmusele ressursside alarmeerimise eest. Otsuse otsingu- või päästetööde lõpetamise kohta teeb SMC. Otsingu- ja päästetöödele kaasatud isik ja vahend (nt veesõiduk) ei või sündmuskohalt mõjuva põhjuseta lahkuda enne, kui SMC on selleks loa andnud.

Otsingu- ja päästetööde juhtumi koordinaatori (SMC) kohustused on sätestatud Rahvusvahelises lennunduse ja merenduse otsingu- ja päästetööde käsiraamatus (*International Aeronautical and Maritime Search and Rescue Manual - IAMSAR*).

(III) 3. Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (*on-scene coordinator OSC*)

Otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaator (edaspidi OSC) on asjakohase koolitusega isik, kes on määratud SMC poolt juhtima otsingu- ja päästeoperatsioone sündmuskohal. Vajadusel võib ajutiselt otsingu- ja päästetööde sündmuskoha koordinaatoriks määrata ka muu pädeva isiku.

(III) 4. Lennutegevuse koordinaator (*aircraft coordinator ACO*)

Lennutegevuse koordinaatori (*edaspidi ACO*) ülesandeid saab täita üksnes asjakohase väljaõppega isik. ACO on määratud otsingu- ja päästetöödel koordineerima õhusõidukite tegevust kindlaksmääratud otsingurajoonis. Teatavatel erijuhtudel võib ACO tegutseda õnnetuse toimumiskohas.

(III) 5. Mereabiteenus (*maritime assistance service MAS*)

Mereabiteenus on funktsioon, mille eesmärk on tegeleda Eesti päästepiirkonnas sündmustega, kus läheb vaja abi, kuid on kinnitatud, et puudub oht inimelu(de)le.

JRCC Tallinn tegutseb esmase kontaktina (*point of contact PoC*) veesõidukite ja kalda vahel Eesti päästepiirkonna piires.

JRCC Tallinn peamised ülesanded mereabiteenuse sündmuse korral on järgmised:

1. mereabiteenust vajava laeva ülevaatlike aruannete vastuvõtmine;
2. olukorra jälgimine;

3. kontaktide vahendamine laeva ja kaldaasutuste vahel;
4. kontakti vahendamine merel ja maismaal suhtlevate partnerite vahel.

(III) 6. Meditsiinikonsultatsioon ja meditsiiniline transport (*Medical advice / assistance*)

Meditsiinikonsultatsioon ja meditsiiniline transport on saadaval ööpäevaringselt.

Meditsiinikonsultatsioon

- TALLINN RADIO vahendab ööpäev läbi tasuta meditsiinilise konsultatsiooni kõnesid laevade ja lähimate meditsiinasutuste vahel. Konsultatsiooni antakse nii eesti- kui ka võõrkeeltes. Laev, mis asub Eesti päästepiirkonnas, kutsub raadiojaama kutsungiga „Tallinn Raadio“ kuuldele raadiokanalil 16 või saadab DSC väljakutse MMSI numbrile 002761000;
- Kõne vastu võtmisel ühendab JRCC Tallinn helistaja meditsiinilise konsultatsiooni saamiseks SA-ga Põhja-Eesti Regionaalhaigla.

Meditsiinilise evakuatsiooni korraldab JRCC Tallinn peale **arsti nõustamist**. Transport teostatakse veesõidukiga või helikopteriga, olenevalt asjaoludest. Transport teostatakse koos meedikutega alati kui nad on saadaval.

Meditsiinilise evakuatsiooni vajadusel peab laev andma järgmist teavet:

- asukoht, kiirus ja kurss;
- ilmastikutingimused piirkonnas;
- patsiendi seisund ja isikuandmed;
- kas pardal on arst/meedik;
- olemasolev varustus patsiendi transportimiseks, kühvelraam vmt;
- kas on olemas võimalused kopterile maandumiseks/ vintsimiseks;
- olemasolevad lootsivärv(ad) või teised sobilikud pardumiskohad.

(III) 7. Tulekahju, keemiaõnnetus. (*Firefighting and Chemical Hazards*)

Tulekahju või keemiaõnnetuse korral mängib olulist rolli laeva enda ohutussüsteemide ja meeskonna valmisolek. Nendes olukordades kasutatakse JRCC Tallinna poolt koordineeritud merepäästeüksusi ning Päästeameti tehnikat ja personali. SRU-sid kasutatakse kui laev on väljunud sadamast. Kui laev asub sadamas, kaastakse Päästeamet, kes tagab vajamineva/täiendava ressursi.

Viibides sadama läheduses, olles lahkumas või lähenemas sadamale, on laeva kapteni otsus, koostöös sadamaoperaatoriga, kas sadamas on võimalik silduda.

Läänemere piirkonnas asuvad eriväljaõppega MIRG (Maritime Incident Response Group) meeskonnad Helsingis ning Turus. Vastavalt olukorra hinnangule alarmeeritakse MIRG rühm(ad) JRCC Tallinna

poolt. MIRG rühm(ad) transporditakse pardale sõltuvalt tingimustest, helikopteri või veesõidukiga. MIRG rühm teeb laeva meeskonnaga koostööd ja toetab tema tulekustutusrühmi.

Võimaliku reostuse korral edastab JRCC Tallinn info Mereväe mereoperatsioonide keskusele, kes vastutab reostustõrje eest avamerel.

Tulekahju või keemiaõnnetuse korral peab laev andma järgmist teavet:

- asukoht, kiirus ja kurss;
- ilmastikutingimused piirkonnas;
- olukord pardal, vajalik abi ja enda olemasolevad vahendid;
- teave lasti, ohtlike veoste koguste kohta UN numbriga;
- teave IFO/MGO/LO teiste punkri koguste kohta laeval.

Hädaabiteade tulekahju või keemiaõnnetuse kohta ja vajadus MIRG/tulekustutusmeeskonna/muude ressursside kaasamiseks tuleb edastada JRCC Tallinnale võimalikult kiiresti.

(III) 8. Evakueeritute vastuvõtt kaldal (kaldatoetuspunkt) (*Shore Reception Arrangements*)

Suurõnnetuse ja sellega seonduva evakuatsiooni korral luuakse SMC korraldusel kaldatoetuspunkt. Sobilik asukoht määratakse JRCC Tallinna poolt. Kaldatoetuspunkt tagab kannatanute ja evakueeritute vastuvõtu ning tuvastamise, edasitoimetamise haiglatesse või majutuspunktidesse. Asjakohaseid toiminguid kaldatoetuspunktis koordineerib ja juhib JRCC Tallinn, keda abistab kohapealne kaldatoetuse juht (reeglina PPA välijuht).

Otsuse ja korralduse laev maha jätta teeb selle kapten. Sellest otsusest tuleb viivitamatult teavitada JRCC Tallinnat. Laeva enda päästevahendid ja meeskonna tegevus mängivad evakuatsiooniolukorras olulist rolli.

IV Lennu- ja merepäästeressursid

(IV) 1. Lennu- ja merepääste koordinatsioonikeskus

JRCC TALLINN
 Miinisadama 4, Tallinn
 +372 619 1224
 VHF CH 16, 69, VHF-DSC 70
 MF 2182 kHz, MF-DSC 2187,5 kHz
 Kutsung: TALLINN RESCUE
 MMSI: 002760100

JRCC Tallinn võtab vastu hädaabiteateid abivajajatelt järgmiste kanalite kaudu:

- telefon;
- VHF-DSC ja MF-DSC hädaabiteate sagedused;
- VHF ja MF hädaabiteate sagedused;
- COSPAS-SARSAT süsteem;
- muul viisil.

(IV) 2. Lennu- ja merepäästeressursid

	Veesõidukid					Maismaasõidukid				Õhusõidukid		
	Laev	kaater (18+ m)	mootorpaat	Hõljuk	Hüdrokopter	Maastur	Päästeauto	ATV/UTV	Mootorsaan	Lennuk	Kopter	Droon
Politsei- ja Piirivalveamet		X	X	X	X	X		X	X	X	X	X
Päästeamet			X			X	X	X				X
Merevägi	X	X										
Õhuvägi											X	X*
Riigilaevastik	X	X										
Vabatahtlikud merepäästeühingud		X	X		X	X		X	X			X
Keskkonnaamet		X	X		X	X		X	X			X

Otsingu- ja päästetöödele kaasatavate ressursside ülevaade asutuste kaupa (sinisel taustal on märgitud ööpäevaringses valmisolekus üksused). *droonid on Kaitseväge maaväel

(IV) 3. Raadioside

JRCC Tallinn vastutab raadioside eest hädaolukorras ja on pidevas valmisolekus. Hädaolukordades hõlmab raadioside järgmist: hädaolukordade sageduste ja liikluse jälgimine, vastamine hädaabiteatele ja -kutsungitele, otsingu- ja päästeüksuste alarmeerimine, raadioside koordineerimine otsingu- ja päästesündmuse ajal.

Otsingu- ja päästetööde ajal kasutatavad sidesüsteemid, -kanalid ja kõnegrupid määrab JRCC Tallinn. Otsingu- ja päästetöödele reageerivale merepäästeüksusele määratakse ülesanded ning antakse teada millist sidekanalit kasutatakse.

Rahvusvahelised merehüda ja -ohutuse kutsungite sagedused, mida jälgitakse JRCC Tallinna poolt on:

- VHF-DSC kanal 70 (156,525 MHz);
- VHF kanal 16 (156,800 MHz);
- MF-DSC kanal (2187,5 kHz);
- MF kanal (2182 kHz);
- Õhusõidukite VHF hädateate sagedus 121,5 MHz.

Sagedus, mida kasutatakse õhusõidukiga hädaolukorras, on 121.5 MHz.

Sagedus, mida kasutatakse õhusõidukiga koostööks otsingu- ja päästetööde ajal, on 123.1 MHz.

Avamere õnnetusjuhtumite korral kasutatakse peamiselt rahvusvahelisi VHF mereside kanaleid 16 ja 69, nende kanalite kaudu luuakse sündmuse koordineerimisvõrgustik.

Sündmuse koordineerimisvõrku kuuluvad vajadusel järgmise osapooled:

- Hädasolev lennu- või veesõiduk;
- JRCC Tallinn;
- OSC(d);
- ACO;
- Kaldatoetuspunkti juht.

(IV) 4. Otsingu planeerimine

JRCC Tallinn määrab OSC-le ja merepäästeüksustele (*search and rescue unit - SRU*) otsinguala ja otsingumustrid. Otsingu- ja päästetöödele kaasatud üksused ja veesõidukid edastavad JRCC Tallinnale võimalikult palju infot olukorra kohta sündmuskohal: hädta sattunud vee- või õhusõiduki või muu sõiduki tüüp, selle tunnus ja seisund, kas inimesi on nähtud hädta sattunud vee- või õhusõidukit või muud sõidukit maha jätmas, millist abi vajatakse, ilmastikutingimused, veetemperatuur, nähtavus ja muu asjakohane teave.

(IV) 5. Lähedaste teavitamine

Otsingu- ja päästetööde korral vastutab PPA õnnetuses osalenute lähedaste teavitamise eest.

(IV) 6. Otsingu- ja päästetööde peatamine või lõpetamine

Otsuse otsingu- või päästetööde lõpetamise kohta teeb SMC. SMC võib lõpetada otsingu- ja päästetööd või abioperatsiooni, kui:

- a) kõik otsitavad on päästetud ega ole enam otseses ohus;
- b) hädasolijate edasine otsimine ei anna enam tulemusi, arvestades kõiki sündmust puudutavaid asjaolusid ja mõjutavaid tegureid.

Vajadusel arutab SMC tööde peatamist või lõpetamist teiste asjaosalistega. Kui otsingu- ja päästetööd raskendab äärmiselt halb ilm, mis võib seada ohtu päästeressursid, võib tööd peatada kindlaksmääratud ajaks, pärast mida jätkatakse neid vastavalt tehtud otsusele. Otsinguid jätkatakse seni, kuni on veel mõistlik lootus inimesi leida või päästa.

(IV) 7. Kaldatoetus

Evakuatsiooni korral alarmeerib JRCC Tallinn kaldatoetuse. Kaldatoetus tagab kannatanute registreerimise, prioriseerimise, meditsiinilise abi, edasitoimetamise haiglatesse või majutusasutustesse.

V Avalikkuse teavitamine

Otsingu- ja päästetööde kommunikatsiooni juhib PPA. Olenevalt õnnetuse ulatusest võib kaasata pressiesindajaid teistest asutustest.

Esmane info peab sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- mis juhtus;
- kus juhtum aset leidis;
- millal juhtum aset leidis;
- milliseid meetmeid on rakendatud;
- - millal saab lisateavet.

Sõltuvalt õnnetusest võib korraldada pressikonverentsi. Pressikonverentsil osalevad asjassepuutuvate ametiasutuste ja laevaomaniku esindajad. Ametivõimud selgitavad tehtud toiminguid ning laevaomanik selgitab laeva ja laevapereliikmetega seotud asjaolusid. Konverentsil edastatakse ainult usaldusväärset teavet, õnnetuse võimalikke põhjuste ja kaasnevate asjaolude kohta informatsiooni ei edastata.

VI Regulaarsed õppused

Õppuste maht, vorm ja sisu lepitakse kokku ühiselt laeva, laevaomaniku ja JRCC Tallinnaga.

Õppus korraldatakse kord aastas. Laevaomanik on kohustatud õppuse korraldamisse aktiivselt panustama ja võtma ühendust JRCC Tallinnaga aegsasti enne õppuse toimumist. Suuremahulised õppused tuleb kokku leppida võimalikult varakult, väiksemaid harjutusi saab läbi viia 2-4-nädalase etteteatamisega.

Õppuste läbiviimine tagab laevade meeskondade, laevaomaniku ja JRCC Tallinna valmisoleku täita neile panud ülesandeid ning tegutseda koostöös võimalike hädaolukordade tekkimise korral.

Õppused viiakse läbi peale suvist navigatsioonihooaega (september-aprill).

Eelistatavalt võivad harjutused olla järgmist tüüpi:

- sidepidamise õppused;
- ühised lauaharjutused;
- lennu- ja merepääste väliõppused.

Sidekontrolli- ja valmisolekupäringuid tehakse vastavalt vajadusele (igakuiselt).